

Житомирська міська рада
Управління у справах сім'ї, молоді та спорту
Житомирська обласна молодіжна громадська організація «Паритет»

ГЕНДЕРНІ МАРШРУТИ ЖИТОМИРА

ЖИТОМИР

Житомирська міська рада

📍 майдан С.П. Корольова, 4/2

Історична довідка:

Спорудження будинку Товариства взаємного кредиту розпочалося в травні 1899 року і було завершено влітку 1900 року. Будинок Товариства був споруджений у стилі модернізованого бароко із застосуванням багатої ліпнини, числених карнизів, прикрас. Пілони були оздоблені рустовкою, балкони – балюстрадами. Ними ж був оздоблений декоративний парапет на даху будівлі. Вікна приміщення зали мали напівциркульне завершення, центральне вікно було заввишки в два поверхи і являли собою один із центральних елементів західного фасаду, які були головними у будівлі. Перший поверх новобудови майже повністю був відданий закладам торгівлі. Це були невеликі приватні магазинчики з прикритими брезентовими тентами-вітражами. Товариство більшість своїх приміщень здавало в оренду. На першому поверсі - магазинам, на другому – музичним навчальним закладам.

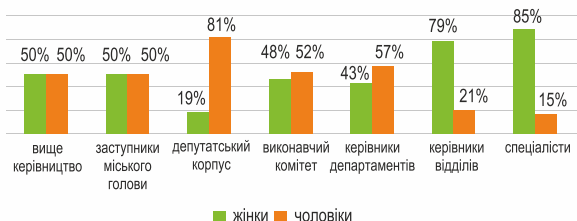
В актовій залі Товариства, яка мала прекрасну акустику, у 1903 році перед житомирцями співав Федір Шаляпін.

Під час Другої Сітової війни будинок був суттєво пошкоджений пожежею. У 1959 році будівлю колишнього Товариства взаємного кредиту було реконструйовано: надбудовано третій поверх, змінено планування споруди, її площа збільшилась. Згідно з проектом було спрощено архітектурне оздоблення фасадів. Нині в будинку знаходиться Житомирська міська рада. Про колишній будинок нагадує лише велике в два поверхи вікно сесійної зали і симетрично розміщені чотири інших вікна зали з півциркульним завершенням. У 1973 році замість слухового вікна було встановлено головний міський годинник, а з 1989 року звучить уривок мелодії з пісні відомого житомирського митця І. Сльоти "А льон цвіте...".

З 1990 року над годинником Житомирської міської ради одним з перших в Україні замайорів український синьо-жовтий національний прапор.

Гендерний коментар:

Співвідношення часток жінок і чоловіків у Житомирській міській раді

Житомирський військовий суд

📍 вул. Велика Бердичівська, 17

Історична довідка:

Свою історію споруди Архієрейського двору починають з 1840 року, коли Свято-Успенська Почаївська Лавра придбала подвір'я для розміщення в них резиденції Волинського архієрея. На території резиденції розміщувалися центральна садиба, будинкова церква, будівля духовної консисторії, хрестова церква, гостьовий будинок. Саме в гостьовому будинку зупинявся і жив під час перебування в Житомирі Т. Г. Шевченко.

У часи Української Народної Республіки Українська Автокефальна Православна церква була захоплена червоноармійцями. З того часу будівля залишилася в руках військових. Приміщення було перебудоване. Спочатку належало РККА, згодом радянській армії, а потім дісталось у спадок Українській армії. Нині в приміщенні розташований військовий суд.

Гендерний коментар:

За даними Генштабу, станом на 2018 р. в Збройних силах на різних посадах проходять службу понад 25 тисяч жінок. Із них понад 3 тисячі – офіцери.

У цілому жінки складають 22,4% від загальної кількості військовослужбовців ЗСУ.

Понад 70 жінок обіймають посади полковників, у 2018р. вперше військове звання генерал-майора було присвоєно начальнику Військово-медичного управління Служби безпеки України Людмилі Шугалей.

Близько 7 тисяч жінок з Міноборони та ЗСУ є учасниками бойових дій.

У травні 2019 р. Кабінет Міністрів України затвердив положення, що дозволяє дівчатам навчатись у військових ліцеях.

У 2016 році для жінок в армії стали доступними близько 100 спеціальностей рядового, сержантського і старшинського складу, зокрема й бойові. Раніше жінки могли проходити службу на посадах переважно медичних спеціальностей, зв'язківців, бухгалтерів, діловодів і кухарів. На сьогодні жінка в армії може бути водійкою, гранатометницею, заступницею командира розвідгрупи, командиром бойової машини піхоти, кулеметницею, снайперкою.

Досі забороненими залишаються для жінок посади, пов'язані з використанням вибухівки, отруйних речовин чи водолазними роботами. Також жінок не призначають на посади на підводних човнах і надводних кораблях, крім посад медичного та морально-психологічного забезпечення.

Чисельність жінок, які навчаються у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, станом на 2019р. складає 8 % від загальної чисельності зарахованих на навчання (за даними Міністерства оборони України).

Житомирська обласна бібліотека для дітей

📍 вул. Пушкінська, 36

Історична довідка:

Будинок на вулиці Пушкінській, 36, в якому з 1979 року розміщується Житомирська обласна бібліотека для дітей, був споруджений у 1897 році спеціально для Житомирської російської публічної бібліотеки, яка офіційно була відкрита 10 квітня 1866 року (за старим стилем). Вона – одна з найстаріших публічних бібліотек України.

Засновниками бібліотеки були особи, які жертвували на її створення 100 рублів, а членами – всі, хто щороку сплачував за користування книгами 6 карбованців. Одним із засновників бібліотеки був брат відомого українського письменника Панаса Мирного – Іван Якович Рудченко (Іван Білик, співавтор відомого твору "Хіба ревуть воли, як ясла повні").

У цьому будинку, до якого вже у повоєнний час зробили прибудову західного крила, з 1937 року на базі публічної відкрилася обласна наукова бібліотека. З 1979 року, після новосілля обласної наукової бібліотеки на Новому бульварі, 4, у будівлю на Пушкінській, 36 переїхала обласна бібліотека для дітей.

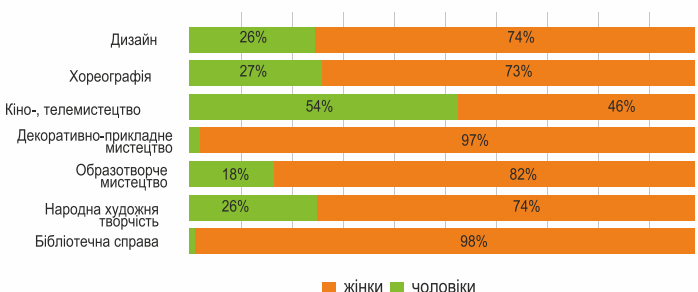
У 1992 році старовинна будівля бібліотеки отримала статус пам'ятки архітектури і містобудування 2-ї половини XIX століття.

Гендерний коментар:

Житомирський коледж культури і мистецтв ім. Івана Огієнка здійснює підготовку кадрів для сфери культури і мистецтва.

Результати ґендерного аналізу, проведеного у 2017 році, засвідчили, з-поміж іншого, що співвідношення жінок та чоловіків, які навчаються в закладі не є паритетним,

Таким чином, мають місце ґендерні стереотипи у виборі спеціальностей дівчатами та хлопцями, фемінізація освіти і культури.

Пам'ятник Сергію Павловичу Корольову

📍 майдан С.П. Корольова

Історична довідка:

Сергій Павлович Корольов (12.01.1907 – 14.01.1966) – видатний вчений, конструктор ракетно-космічних систем, основоположник практичної космонавтики, академік.

Народився Сергій Павлович у Житомирі в сім'ї вчителя.

У 1971 році у Житомирі на майдані Рад (тепер – майдан Корольова) був відкритий пам'ятник Сергію Павловичу Корольову. Автори – скульптор О. Олійник та архітектор А. Корнеєв. Композиція пам'ятника символічна: в лівій руці Корольова С. П. – макет штучного супутника Землі.

На урочистому відкритті пам'ятника 29 квітня 1971 року були присутні мати вченого Марія Миколаївна Корольова-Баланіна, дочка Наталя та онук Андрій, також приїхав космонавт Євген Хрунов.

Гендерний коментар:

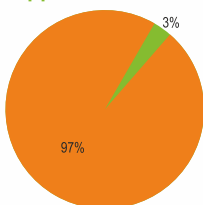
У місті налічується близько 850 проспектів, вулиць, бульварів, площ, провулків, скверів та узвозів. З них 278 носять імена видатних людей, зокрема, 270 – чоловіків і лише 8 – жінок (пр. Євеліни Ганської - польська поміщиця, дружина французького письменника Оноре де Бальзака.; пр. Галанчикової - Любов Галанчикова – співачка, авіаторка, пр. Заньковецької – видатна українська актриса, одна з корифеїв українського театру; пр. Соломії Крушельницької – видатна українська співачка;

вул. Княгині Ольги – княгиня із династії Рюриковичів, X ст. Канонізована католицькою і православною церквами як свята Ольга. У сучасній українській традиції очолює перелік найвідоміших жінок давньої та сучасної України;

пр. Олени Левчанівської - українська політична та громадська діячка, член Сенату Речі Посполитої; вул. О. Теліги - українська поетеса, публіцистка, літературний критик, діячка ОУН., вул. Лесі Українки – видатна українська письменниця, перекладачка, культурна діячка).

Пам'ятники та пам'ятні знаки – усього – 27, з них конкретним особам – 14, чоловікам – 14, жінкам – 0

Співвідношення часток вулиць, які носять імена

■ жінки ■ чоловіки

Житомирський державний університет імені Івана Франка

📍 вул. В. Бердичівська, 40

Історична довідка:

Одна з цікавих пам'яток Житомира – в минулому чоловіча гімназія, а тепер Житомирський державний університет імені Івана Франка. Гімназія була відкрита 1833 року і мала значні культурно-просвітницькі традиції. Спочатку це була дерев'яна будівля на вул. Малій Бердичівській, що належала подружжю Ганських (після смерті чоловіка Евеліна Ганського стала дружиною французького письменника Оноре де Бальзака). В 1850-х рр. гімназія переїхала до кам'яного будинку, з 1862 р. вона перебувала в сучасній будівлі на вул. Великій Бердичівській. То був гарний будинок, розрахований на 17 класів. Потім добудували ще два корпуси, де розміщувались квартири викладачів та бібліотека. Довкола ріс парк з фонтаном та рідкісними деревами. В 1919 р. вже в цьому приміщенні було відкрито педінститут, де стали працювати старі викладачі, була та сама бібліотека та метеорологічна станція. Нині це Житомирський державний університет імені І. Франка.

Гендерний коментар:

Серед слухачів докторантур та аспірантур переважають жінки. На кінець 2017р. у загальній кількості докторантів їх частка становила 61,1%, а серед аспірантів – 65,6%, що відповідно на 14,0 в.п. та 0,4 в.п. більше, ніж на кінець 2016р.

Розподіл аспірантів за галузями знань у гендерному аспекті свідчить про певні пріоритети, зокрема інформаційні технології, воєнні науки, аграрні науки та продовольство більш привабливі для аспірантів-чоловіків. Водночас жінки віддають перевагу філософським, психологічним, філологічним та педагогічним наукам.

Розподіл студентів університетів, академій, інститутів за напрямками підготовки (за переліком 2015 року)

Дім української культури

вул. В. Бердичівська, 61

Історична довідка:

Будинок, в якому нині знаходиться Дім української культури, збудований в 1886 році. Він належав житомирському адвокатові й нотаріусу Івану Миколайовичу Філіппову. Дружина І. В. Філіппова – болгарка Олена Жейнова у 1902 році стала переможницею у міському заході і отримала значний грошовий приз, який передала у фонд допомоги хворим дітям з незаможних сімей.

Спочатку будинок був дерев'яним. Але в 1903 році І. Філіппов реконструював його, перетворивши на витончену та елегантну будівлю, яка є архітектурною перлиною Житомира. Цей будинок належить до пам'яток архітектури місцевого значення, він виконаний у стилі необароко. Палац Філіппова умовно поділяється на три частини: центральну частину з мансардою і два крила – ліве і праве. Стіни прикрашають аркові вікна, пофарбовані у благородний білий колір, а також – масивні колони, які підтримують портал над центральним входом і додають споруді неповторної величі.

Вілла перебувала у розпорядженні адвоката І. Філіппова до початку 1917 року, згодом вона стала власністю міського муніципалітету м. Житомира. Спочатку тут відкрили радянську партійну школу, де викладав видатний український режисер Олександр Довженко. Під час громадянської війни у будинку працював штаб першої кінної армії Будьонного. Пізніше у її приміщеннях відкрили загальноосвітню школу №22 і лише в середині 70-тих років XX ст. будівлю обладнали як РАГС. 21 квітня 2016 року в цій будівлі урочисто відкрили «Дім української культури».

Гендерний коментар:

Станом на серпень 2019 рік в реєстрі адвокатів у Житомирській області зареєстровано майже 1000 адвокатів, з них 282 жінки, що складає понад 28%. У місті Житомирі нараховується 105 жінок-адвокатів: 45 жінок у Корольовському районі та 60 жінок у Богунському.

У вересні 2017 року було зареєстровано Асоціацію жінок-юристок України (скорочена назва Юрфем). Асоціація жінок-юристок України «ЮрФем» є одним з перших об'єднань жінок-юристок в нашій державі та покликана стати майданчиком для обміну досвідом, розвитку та підтримки жінок у юридичній професії.

Будинок Трібеля

вул. Михайлівська, 13

Історична довідка:

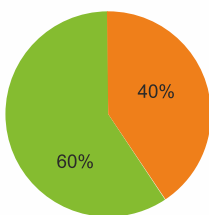
Будинок Трібеля знаходиться в центрі міста Житомира, на перетині вулиць Михайлівської та Лятошинського.

Родина Трібель була знаною в Російській імперії серед виробників лайкових рукавичок, які мали велику популярність. Сім'я спорудила триповерховий будинок в готичному стилі з елементами еклектики. На третьому поверсі було облаштоване власне житло, приміщення на другому і першому поверхах були відведені під виробництво, а також здавалися в оренду. За радянських часів у будівлі розташовувалися редакції газет "Працівник" і "Радянська Волинь". З огляду на архітектурну оригінальність будинок Трібеля приваблює багатьох туристів.

Гендерний коментар:

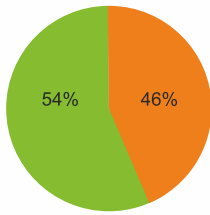
Результати дослідження «Жінки та чоловіки на керівних посадах в Україні», проведеного Програмою розвитку ООН у кінці 2017 року, показують, що існує «скляна стеля» для українських жінок-керівниць, а ґендерні стереотипи продовжують впливати на економічну діяльність жінок.

Загальне співвідношення чоловіків та жінок серед керівників організацій та підприємців - 60% до 40%. Серед керівників підприємств жінки складають лише 30%. Приватне підприємництво в Україні більш наближене до ґендерного балансу (46% жінок серед ФОП), однак розподіл за сферами діяльності не є паритетним.

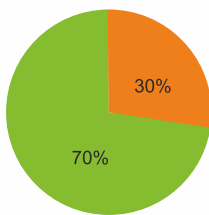
Частка жінок та чоловіків серед керівників підприємств та ФОП

■ жінки ■ чоловіки

ФОП
1 708 909
63%

від усіх суб'єктів економічної діяльності

Юридичні особи
997 928
37%

від усіх суб'єктів економічної діяльності

Житомирська обласна філармонія

📍 вул. Пушкінська, 26

Історична довідка:

Історія будівлі розпочалася у 1809, коли для розміщення трупи місцевого театру було зведено перший стаціонарний дерев'яний будинок. За сприяння польського письменника-гуманіста Юзефа Ігнація Крашевського (1812 – 1887), відповідно до проекту академіка архітектури Івана Штрומма (1823 – 1888) була зведена будівля нового кам'яного будинку міського театру (стиль — необароко), відкриття відбулося у 1858 році. Прямокутна двоповерхова будівля з чудовою акустикою центральним фасадом орієнтована з півночі на південь. Зовнішній декор є симбіозом деталей.

За історичними джерелами, це найстаріший театр на території України, де виступало багато знаменитостей: українська трупа М. Кропивницького та М. Старицького, І.Карпенко-Карий, М. Садовський, М. Заньковецька, М. Щепкін, Айра Олдрідж, Л. Собінов, Томмазо Сальвіні, В. Комісаржевська, І. Козловський, Д. Гнатюк, М. Кондратюк, О. Басистюк, П. Майборода.

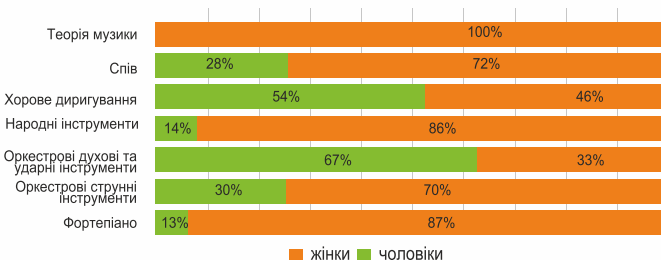
Після 1917 року спочатку створюється Незалежний театр, йому на зміну приходить Перший державний драматичний театр ім. Шевченка, в 1933 році приєднується Перший житомирський український театр, на основі яких утворився Житомирський музично-драматичний театр.

У 1938 році поряд з театром для організації гастролей та дозвілля городян в Житомирі створюється філармонія, яка функціонувала до Другої світової війни. Вона відновила свою роботу у 1944-му році і в цьому ж році отримала статус обласної. А в 1966 році після будівництва нового приміщення для театральної трупи вся будівля з унікальною акустикою перейшла до Житомирської обласної філармонії, якій у 2012 році присвоєно ім'я знаменитого на весь світ земляка Святослава Ріхтера (1915 – 1997)

Гендерний коментар:

Гендерний аналіз рейтингу найвпливовіших українських театральних режисерів (сім театральних критиків визначили ТОП-10 таких постановників) показав, що серед 10 режисерів – 9 чоловіків і лише одна жінка (2014 р.). Житомирський драматичний театр імені І.Кочерги має двох непересічних режисерів – Петро Авраменко та Наталя Тімошкіна (50/50).

У Житомирському музичному училищі ім. В.С. Косенка переважають дівчата (76%), частка хлопців - 23%. Найбільша різниця щодо представництва хлопців за такими спеціальностями та спеціалізаціями:

Водонапірна вежа

📍 вул. Пушкінська

Історична довідка:

У 1884 році міська дума ухвалила проект будівництва водогону та кам'яного будинку з системою водозабору та фільтрації. Для його розміщення було обрано одну із найвищих точок міста на Театральній площі.

Перший камінь у фундамент водонапірної башти закладено у серпні 1895 року. Офіційне відкриття 31-метрової башти за проектом житомирян Арнольда Єнша та Мечислава Лібровича відбулось 27 грудня 1898 року, свою роботу розпочала з 9 січня 1899 року. Використовувалась як регулятор тиску води та пожежна оглядова вежа - каланча.

Споруда виконана в стилі модерн. Фасад прикрашають чотири оригінальні ковані елементи. У верхній частині розміщені два накопичувальні баки об'ємом по 100 кубів, тому на висоті 20 метрів по кутах вежа підсилена контрфорсами. На даху розмістилась невелика будка - наглядний майданчик з прожектором, на якому чергові подавали знак про пожежу пожежній частині та жителям, щоб на цей час не користувались водою. Водогін був пристосований для гасіння пожеж: через кожні 60 сажнів на трубах стояв пожежний кран.

Гендерний коментар:

Відколи в Україні розпочався процес реформування системи МВС та імплементації Резолюції Ради безпеки ООН 1325 «Жінки. Мир. Безпека», а також після скасування наказу МОЗ України N 256 від 29.12.93 «Про затвердження Переліку важких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок», межа між виконанням службових обов'язків чоловіків та жінок почала помітно вирівнюватися. У структурі Державної служби з надзвичайних ситуацій жінки найчастіше обіймають посади диспетчера, психолога, інспектора або медика, проте за останні роки спостерігається й тенденція до обіймання жінками керівних посад (наприклад, Катерина Дранківська - начальниця професійної пожежної частини №35, яка базується в селі Іванопіль Чуднівського району на Житомирщині; Ірина Деренюк — начальниця 14-ї Державної пожежно-рятувальної частини Управління ДСНС України у Черкаській області з 2017р.). Киянка Оксана Чехмистренко є першою і поки що єдиною жінкою-водолазом у Державній службі з надзвичайних ситуацій України.

Що стосується поступу щодо рівних можливостей для жінок у навчанні, то першим кроком вступу на денну форму навчання особам жіночої статі з наданням їм статусу курсантів став 2001 рік, коли вперше в історії пожежно-рятувальної справи України на денну форму навчання до Черкаського інституту пожежної безпеки було зараховано у статусі студенток семеро дівчат. До 2006 року їх кількість зросла майже в 40 разів! На початку квітня 2006 р. – 37 найкращих з них прийняли Присягу і були переведені в курсанти.

Музей космонавтики імені С.П. Корольова

📍 вул. Дмитрівська, 2

Історична довідка:

Музей космонавтики імені С.П. Корольова складається з декількох корпусів. Перший корпус - сам будинок вченого Сергія Павловича Корольова, який є основоположником практичної космонавтики, в якому він народився і жив довгий час. Ця експозиція розкриє багато фактів про його життя і діяльність. Другий корпус представлений космічними експонатами. У ньому зібрана велика кількість різних унікальних предметів, що представляють всю історію ракетобудування і космонавтики.

У 1970 відкрито меморіальний будинок-музей академіка Сергія Павловича Корольова. У 1987 завершено будівництво спеціальної будівлі для експозиції «космос», заклад став самостійним музеєм і одержав назву «Житомирський музей космонавтики ім. С. П. Корольова».

В експозиції представлена унікальна колекція зразків космічної техніки, обладнання, спорядження космонавтів, а також документи, фотографії, сувеніри з космічної тематики. Окремий тематичний комплекс складають музейні предмети, які стосуються розвитку космонавтики в Україні. Відвідувачам розповідають про історію зародження і розвитку космонавтики.

Кожний експонат має свою історію. Експозицію доповнює музичне та світлове оформлення.

Поряд з будівлею експозиції «Космос» встановлені ракети: геодезичний варіант ракети Р-5 (8А62) (перший радянський носій ядерного заряду, остання модернізація ракети А4 — Фау-2) та ракета Р-12 (8К63) (перша розроблена в Дніпрі) з двигуном на висококиплячих компонентах.

Гендерний коментар:

Перша жінка полетіла в космос у 1963 році, що досить рано в ері дослідження космосу, однак наступна майже через 20 років після попереднього польоту. Астронавтки стали звичайним явищем у 1980-х роках. Цей список включає як космонавток, так і астронавток.

У липні 2016 року з 537 осіб, що здійснили космічну мандрівку, 61 були жінками, що становить понад 11% від загальної кількості. З Франції, Індії, Італії, Південної Кореї та Сполученого Королівства було по одній жінці; двоє з Канади, Китаю та Японії; четверо з Радянського Союзу; 45 із США. Час між першими чоловіками і жінками-астронавтами широко варіювався, залежно від країни. Першими з Великої Британії, Південної Кореї та Ірану у космосі були жінки, а в Радянському Союзі жінка полетіла в космос зі станції Восток тільки через 2 роки після чоловіка. Перерва між першим американцем і першою американкою в космосі склала 22 роки. Для Китаю цей інтервал був майже вісім з половиною років, в Італії приблизно 12 років.

Проміжок 19 років відділив першу та другу жінок у космосі. Це були космонавтки на місіях «Восток-6» і «Союз Т-7». Хоча Радянський Союз і відправив перших двох жінок у космос, тільки чотири жінки в космосі були російськими або радянськими громадянками. У рамках радянських і російських космічних програм літали британські, французькі, італійські, іранські та південнокорейські жінки. Аналогічно, жінки з Канади, Індії, Японії та Америки летіли у рамках космічної програми США. Проміжок довжиною в рік відділив першу та другу американок у космосі. Між першою та другою китайками в космосі також один рік: вони літали у послідовних місіях.

ГЕНДЕРНІ МАРШРУТИ ЖИТОМИРА

Для підготовки буклету було використано наступні Інтернет-матеріали:

<http://jurfem.com.ua/about-us-3/>

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA_%D0%BA%D0%BE%D1%81%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%82%D0%BE%D0%BA

https://www.zhitomir.info/news_15347.html

<http://www.edu-mns.org.ua/ukr/news/?id=133>

<http://kultura.zt.ua/dim-ukrainskoi-kulturi/>

<https://zabytki.in.ua/uk/1655/zhitomirska-oblasna-filarmoniya>

<http://childlibr.org.ua/zhitomirshhina-krayeznavcha/istoriya-mista-zhitomir/arxitekturni-rodzinki-zhitomira.html>

http://www.un.org.ua/images/documents/4531/Women_and_Men_in-Leadership_Position.pdf

<https://dt.ua/CULTURE/usi-nashi-top-10-nayvplivovishih-ukrayinskih-teatralnih-rezhiseriv-.html>

<http://www.zhytomyr.travel/budinki-titani-zhitomira/>